

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Taloudellinen katsaus

Talvi 2016

22.12.2016

Talousnäkömät

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Reaalitalouden ennuste

22.12.2016 Jukka Railavo

Talousnäkymät

Suomen talous kasvaa, mutta hitaasti.

Kotimainen kysyntä on kasvun ajuri, vienti elpyy hitaasti.

Työllisyys lisääntyy, työttömyys vähenee.

Hintakilpailukyky paranee.

Kysynnän kasvu hidastuu, viennin kasvu jää vaimeaksi

Keskeiset ennusteluvut

	2015 mrd. euroa	2013	2014	2015	2016**	2017**	2018**
		määrän muutos, prosenttia					
Bruttokansantuote markkinahintaan	209	-0,8	-0,7	0,2	1,6	0,9	1,0
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	78	0,5	-0,2	1,9	1,6	2,4	3,4
Kokonaistarjonta	287	-0,4	-0,6	0,7	1,6	1,3	1,6
Tavaroiden ja palvelujen vienti	77	1,1	-1,7	-0,2	1,0	2,4	3,2
Kulutus	167	0,0	0,3	1,1	1,4	0,5	0,4
yksityinen	116	-0,5	0,6	1,5	1,9	0,9	0,6
julkinen	51	1,1	-0,5	0,4	0,2	-0,5	0,0
Investoinnit	43	-4,9	-2,5	0,7	4,1	2,7	3,2
yksityiset	35	-6,6	-3,4	2,2	3,5	3,2	4,2
julkiset	8	2,6	0,9	-5,1	6,6	0,8	-1,1
Kokonaiskysyntä	288	-0,4	-0,6	1,0	1,7	1,4	1,7
kotimainen kysyntä	211	-1,1	-0,2	1,4	1,9	1,0	1,1

Globaali elpyminen edelleen heikkoa

Kansainvälisen talouden näkymät ovat aiempaa vaisummat

- Maailman bkt:n kasvu jää kolmeen prosenttiin vuonna 2016 ja kiihtyy vähän 2017 ja 2018.
- Maailmalla tuonnin kasvu tulee säilymään vaatimattomana, erityisesti kehittyvissä talouksissa.
- Heikko kysyntä näkyy hitaana maailmankaupan kasvuna ja tavoitteen alle jäävänä inflaationa useimmissa suurissa talouksissa.

Suomelle tärkeiden kauppakumppaneiden talouskasvut ovat hidastumassa

- Yhdysvalloissa laajapohjainen, mutta hidas elpyminen jatkuu.
- Euroalue hitaalla kasvu-uralla, mutta suotuisat ulkoiset tekijät ovat poistumassa.
- Britannian talouden näkymää varjostaa tulevan EU-eron synnyttämä epävarmuus.

Ennusteen taustaoletukset ovat suurelta osin kasvua tukevia

- Rahapolitiikka tukee kasvua.
- Euron valuuttakurssi suhteessa dollariin jatkaa heikkenemistään.
- Öljyn hinnan lasku päättyi, kun tuottajamaat pääsivät sopuun tuotannon rajoituksista.
- Öljyn hinnan maltillinen nousu yhdessä raaka-aineiden hintojen nousun kanssa kiihdyttää inflaatiota globaalisti.

Kotimaisen kysynnän kasvu hidastuu ja viennin kasvu jää edelleen vaimeaksi

Viennin kasvu on aikaisempaa haastavammassa kansainvälisessä tilanteessa

- Öljyn hinta on nousussa, mutta edelleen alhaalla, euron kurssi alhaalla, korot alhaalla.
- Kehittyneet maat kasvavat edelleen, kehittyvissä maissa kasvu hidastunut.
- Paraneva kustannuskilpailukyky luo edellytyksiä hyödyntää avautuvia vientimahdollisuuksia.

Investoinnit kasvavat

- Rakentaminen hyvässä vauhdissa, mutta hidastuu 2017.
- Teollisuuden suurhankkeet näkyvät koneissa ja laitteissa, myös T&K vahvistumassa.
- Julkiset investoinnit korkealla tasolla.

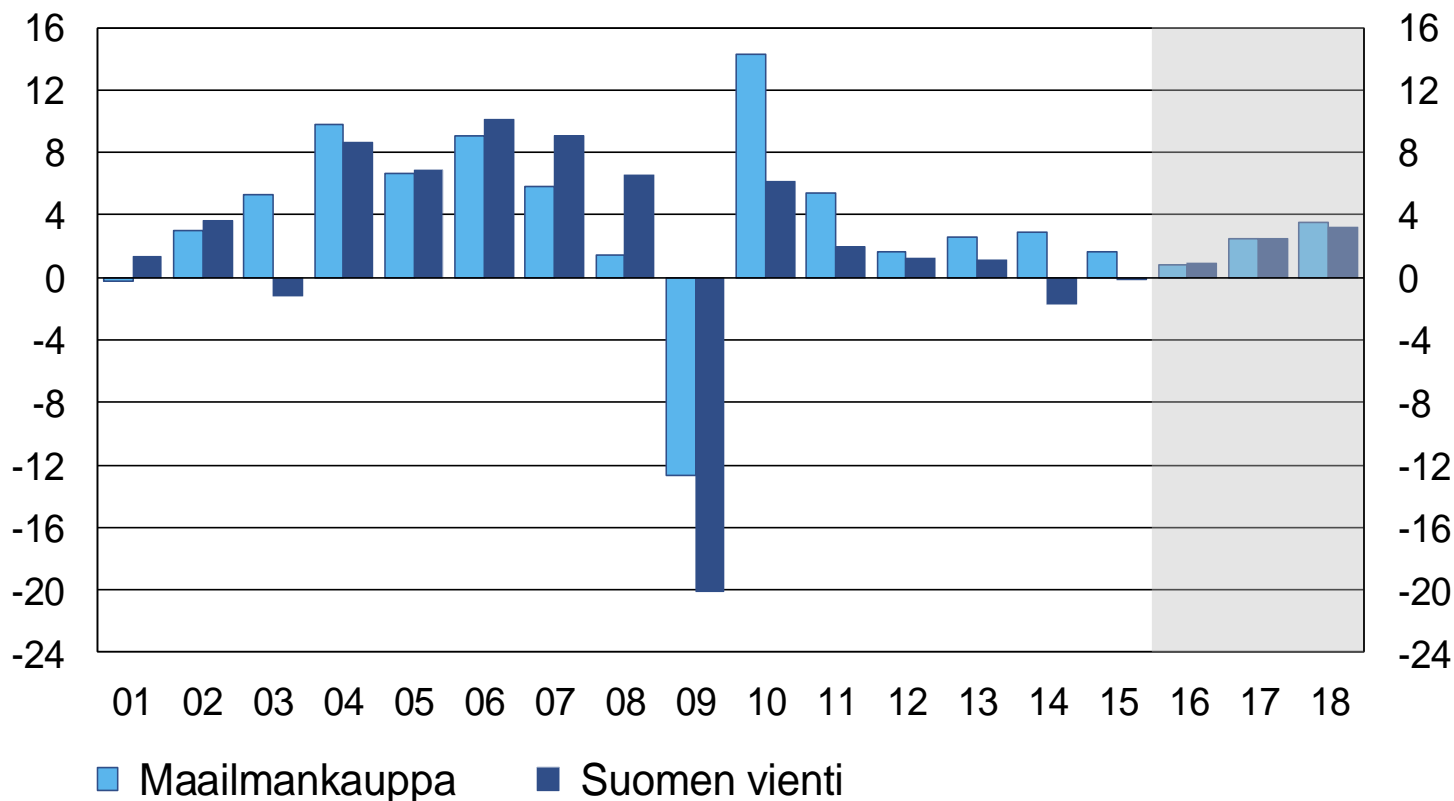
Yksityinen kulutus kasvaa

- Koheneva työllisyys, luottamuksen vahvistuminen ja veronalennukset tukevat kulutusta ennustejaksolla.
- Kiihtyvä inflaatio leikkaa ostovoimaa ja kulutuksen kasvua vuodesta 2017 eteenpäin.
- Kotitaloudet velkaantuvat, säästämisaste alhainen.

Kasvu painottuu Suomen viennille tärkeisiin alueisiin, kuten Eurooppaan ja Yhdysvaltoihin

Maailmankauppa määrän muutos, %

Vienti elpyy hitaasti monista suotuisista ympäristötekijöistä huolimatta

- Öljyn hinta on nousussa, mutta edelleen alhaalla, euron kurssi alhaalla, korot alhaalla.
- Kehittyneet maat kasvavat edelleen, kehittyvissä maissa kasvu hidastunut.
- Paraneva kustannuskilpailukyky luo edellytyksiä hyödyntää avautuvia vientimahdollisuuksia.

Investoinnit kasvavat

- Rakentaminen hyvässä vauhdissa, mutta hidastuu vuonna 2017.
- Teollisuuden suurhankkeet näkyvät koneissa ja laitteissa, myös T&K vahvistumassa.
- Julkiset investoinnit korkealla tasolla.

Yksityinen kulutus kasvaa

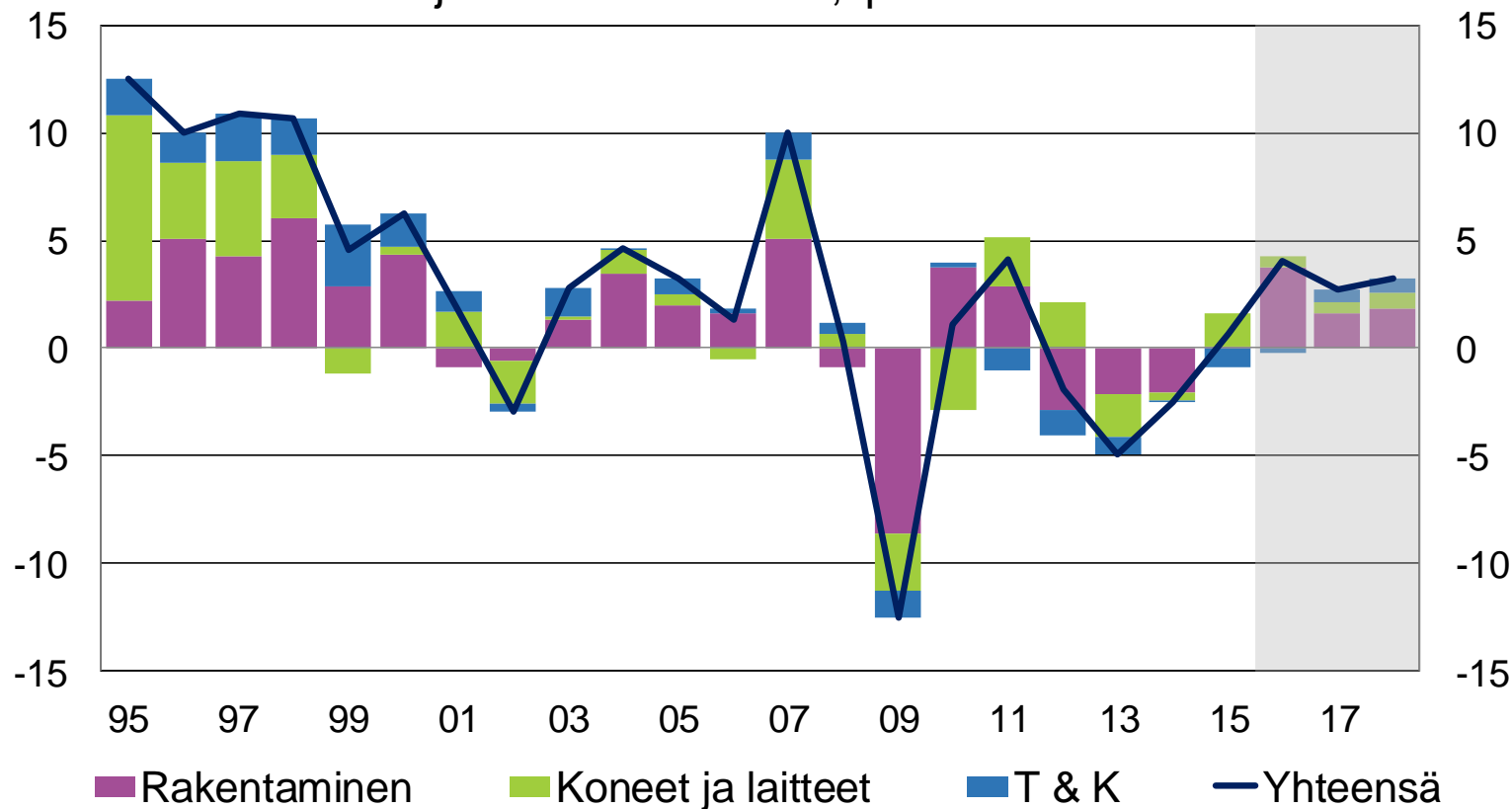
- Koheneva työllisyys, luottamuksen vahvistuminen ja veronalennukset tukevat kulutusta ennusteajaksolla.
- Kiihtyvä inflaatio leikkaa ostovoimaa ja kulutuksen kasvua vuodesta 2017 eteenpäin.
- Kotitaloudet velkaantuvat, säästämisaste alhainen.

Teollisuuden suurhankkeet näkyvät koneissa ja laitteissa, myös T&K vahvistumassa

Investoinnit

määrän muutos ja kasvuvaikutukset, prosenttia

Lähde: Tilastokeskus, VM

Vienti elpyy hitaasti monista suotuisista ympäristötekijöistä huolimatta

- Öljyn hinta on nousussa, mutta edelleen alhaalla, euron kurssi alhaalla, korot alhaalla.
- Kehittyneet maat kasvavat edelleen, kehittyvissä maissa kasvu hidastunut.
- Paraneva kustannuskilpailukyky luo edellytyksiä hyödyntää avautuvia vientimahdollisuuksia.

Investoinnit kasvavat

- Rakentaminen hyvässä vauhdissa, mutta hidastuu vuonna 2017.
- Teollisuuden suurhankkeet näkyvät koneissa ja laitteissa, myös T&K vahvistumassa.
- Julkiset investoinnit korkealla tasolla.

Yksityinen kulutus kasvaa

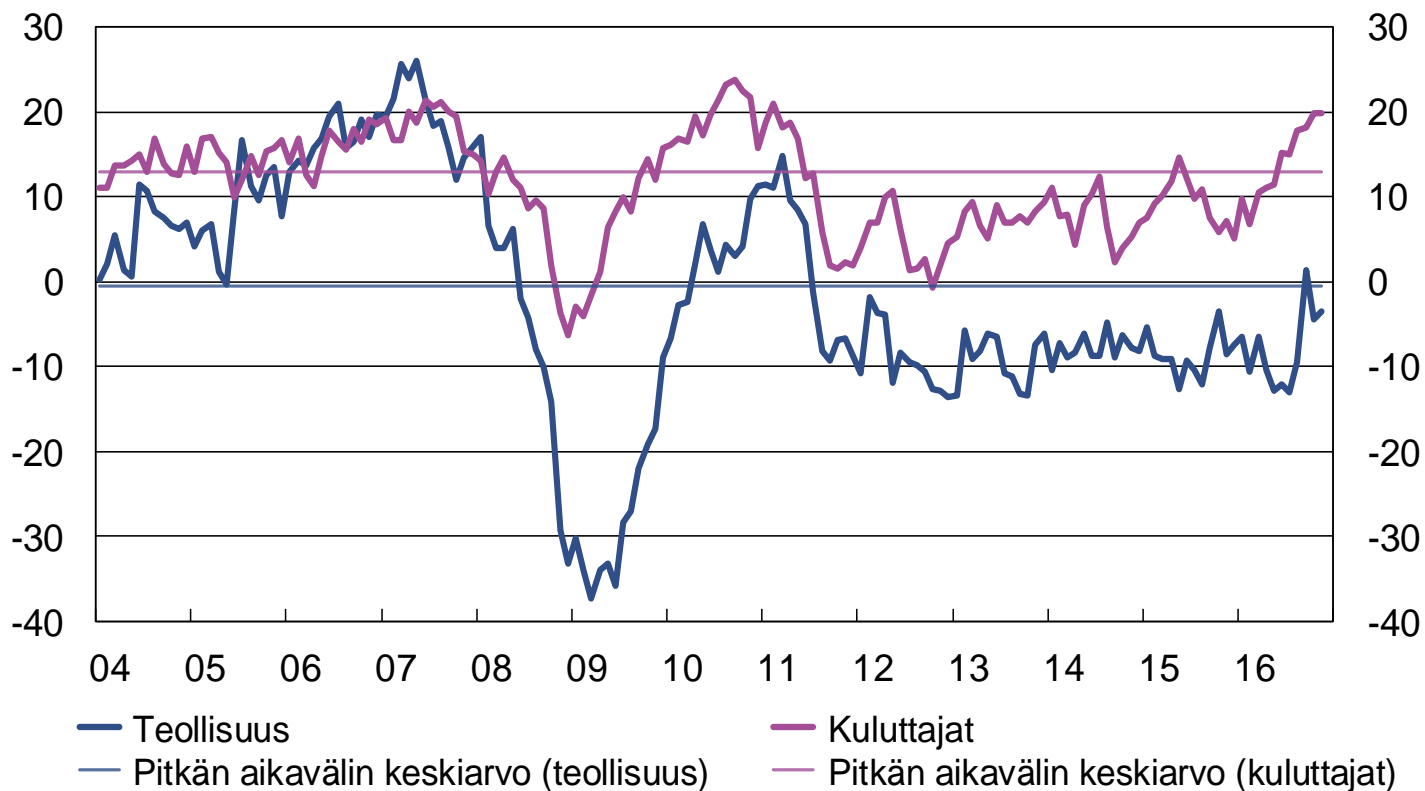
- Koheneva työllisyys, luottamuksen vahvistuminen ja veronalennukset tukevat kulutusta ennusteajaksolla.
- Kiihtyvä inflaatio leikkaa ostovoimaa ja kulutuksen kasvua 2017 eteenpäin.
- Kotitaloudet velkaantuvat, säästämisaste alhainen.

Luottamuksen vahvistuminen tukee kasvua

Teollisuuden ja kuluttajien luottamus

saldo, kausitasoitettu

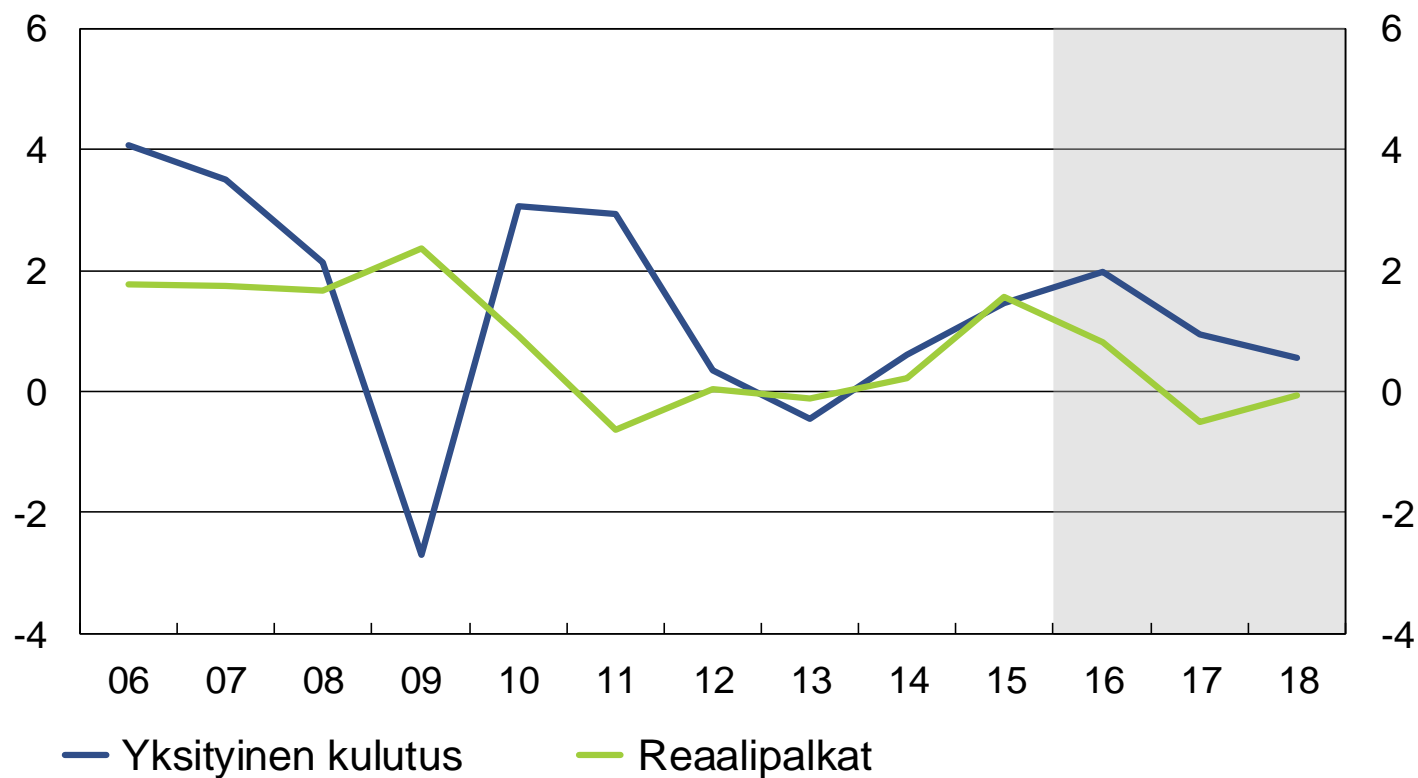

Lähde: Euroopan komissio

Kiihtyvä inflaatio leikkaa ostovoimaa ja kulutuksen kasvua

Yksityinen kulutus ja reaali-palkat määrän muutos, %

Lähde: Tilastokeskus, VM

Rakenteellisista ongelmista huolimatta
työmarkkinoilla on viitteitä paremmasta

Työllisyys kohenee, työttömyys alenee

- Tammi–marraskuussa työllisten määrä kasvoi 0,4 % ja työtunnit 1,9 % vuodentakaiseen verrattuna.
- Tilastokeskuksen mittaama työttömyysasteen trendi 8,7 % marraskuussa. Työministeriön tilastoimat työttömät vähentyneet vain vähän.
- Kilpailukykysojimus alkaa lisätä työllisyyttä jo ennustejaksolla.

Tuottavuuden kasvu nopeutuu, mutta jää alle 1 prosenttiin vuodessa ennustejakson lopulla

- Talouden palveluvaltaistuminen hidastaa tuottavuuden kasvua.

Työmarkkinoiden rakenteelliset ongelmat uhkaavat jarruttaa talouden kasvua

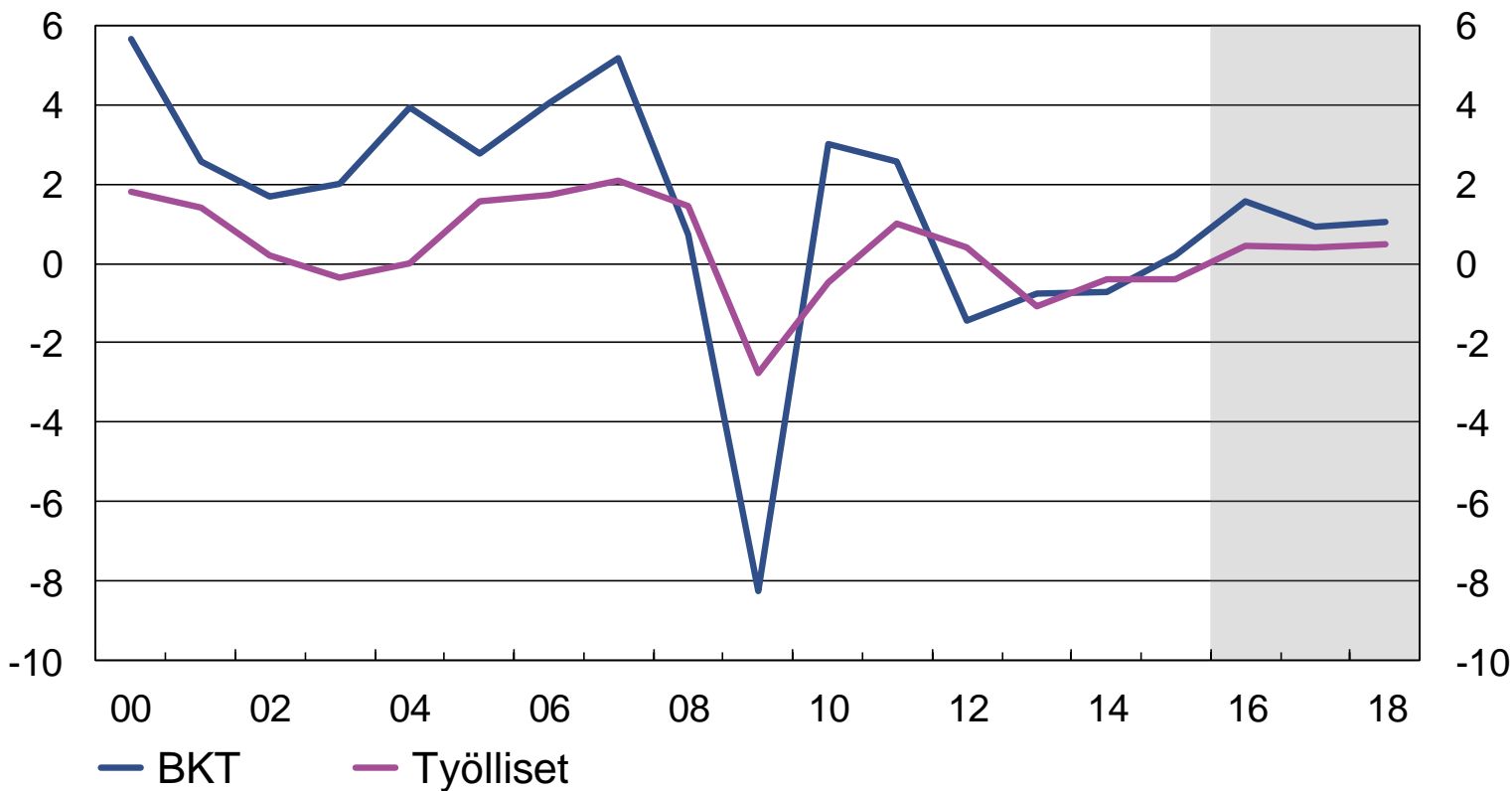
- Avoimia työpaikkoja entistä enemmän.
- Pitkäaikaistyöttömyys kasvanut erityisesti 25–54-vuotiaiden ikäryhmässä.
- Etuuksien ja työvoimapolitiittisten toimien piirissä olevista muodostuva laaja työttömyys ei ole alentunut.

Bkt:n maltillinen kasvu 2017 - 2018 riittää ylläpitämään työllisyyden paranemista

BKT ja työllisyys

prosenttimuutos

Lähde: Tilastokeskus, VM

Työllisyys kohenee, työttömyys alenee

- Tammi–marraskuussa työllisten määrä kasvoi 0,4 % ja työtunnit 1,9 % vuodentakaiseen verrattuna.
- Tilastokeskuksen mittaama työttömyysasteen trendi 8,7 % marraskuussa. Työministeriön tilastoimat työttömät vähentyneet vain vähän.
- Kilpailukyky sopimus alkaa lisätä työllisyyttä jo ennustejaksolla.

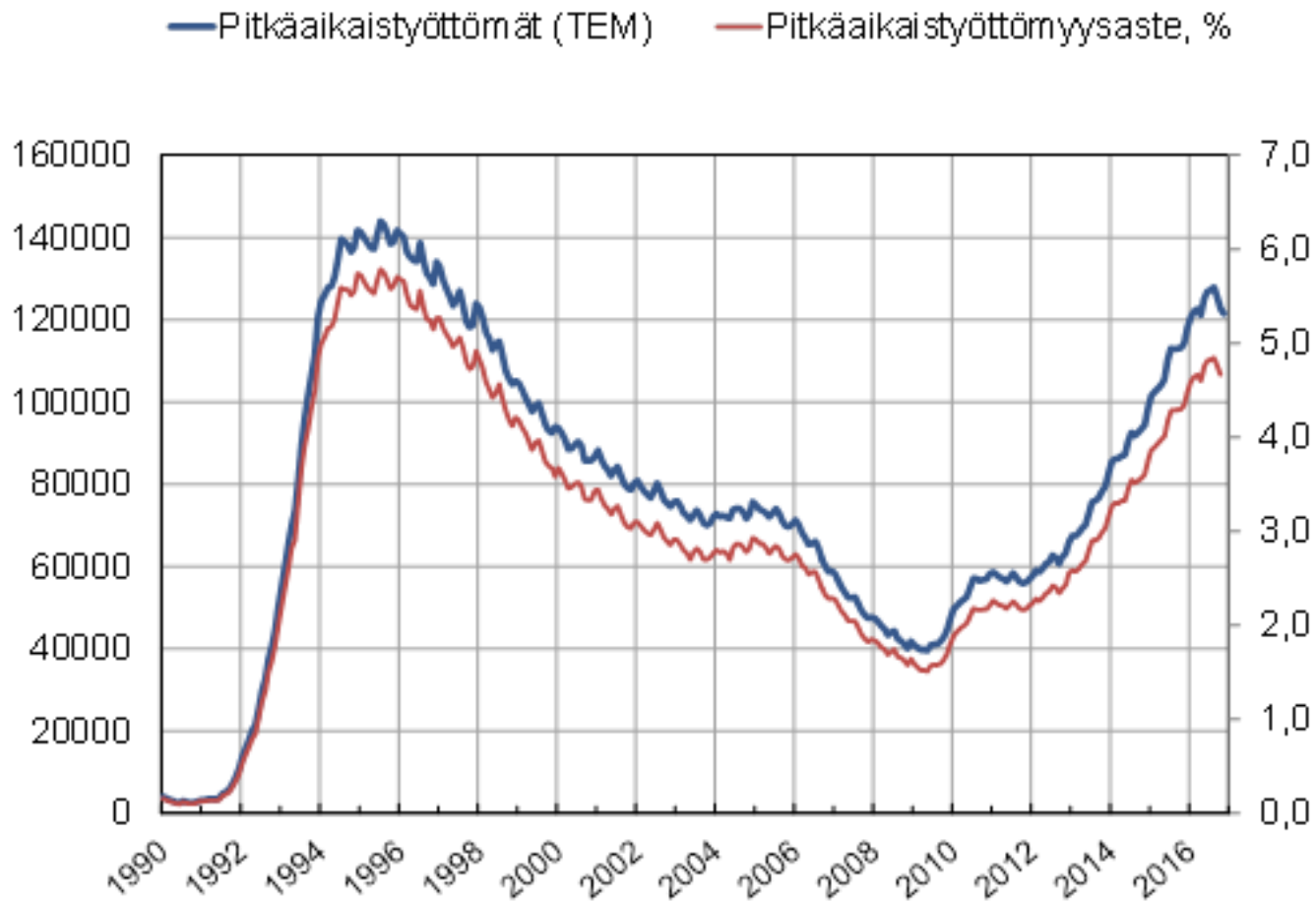
Tuottavuuden kasvu nopeutuu, mutta jää alle 1 prosenttiin vuodessa ennustejakson lopulla

- Talouden palveluvaltaistuminen hidastaa tuottavuuden kasvua.

Työmarkkinoiden rakenteelliset ongelmat uhkaavat jarruttaa talouden kasvua

- Avoimia työpaikkoja entistä enemmän.
- Pitkäaikaistyöttömyys kasvanut erityisesti 25–54-vuotiaiden ikäryhmässä.
- Etuuksien ja työvoimapolitiittisten toimien piirissä olevista muodostuva laaja työttömyys ei ole alentunut.

Työmarkkinoiden rakenteelliset ongelmat uhkaavat jarruttaa talouden kasvua

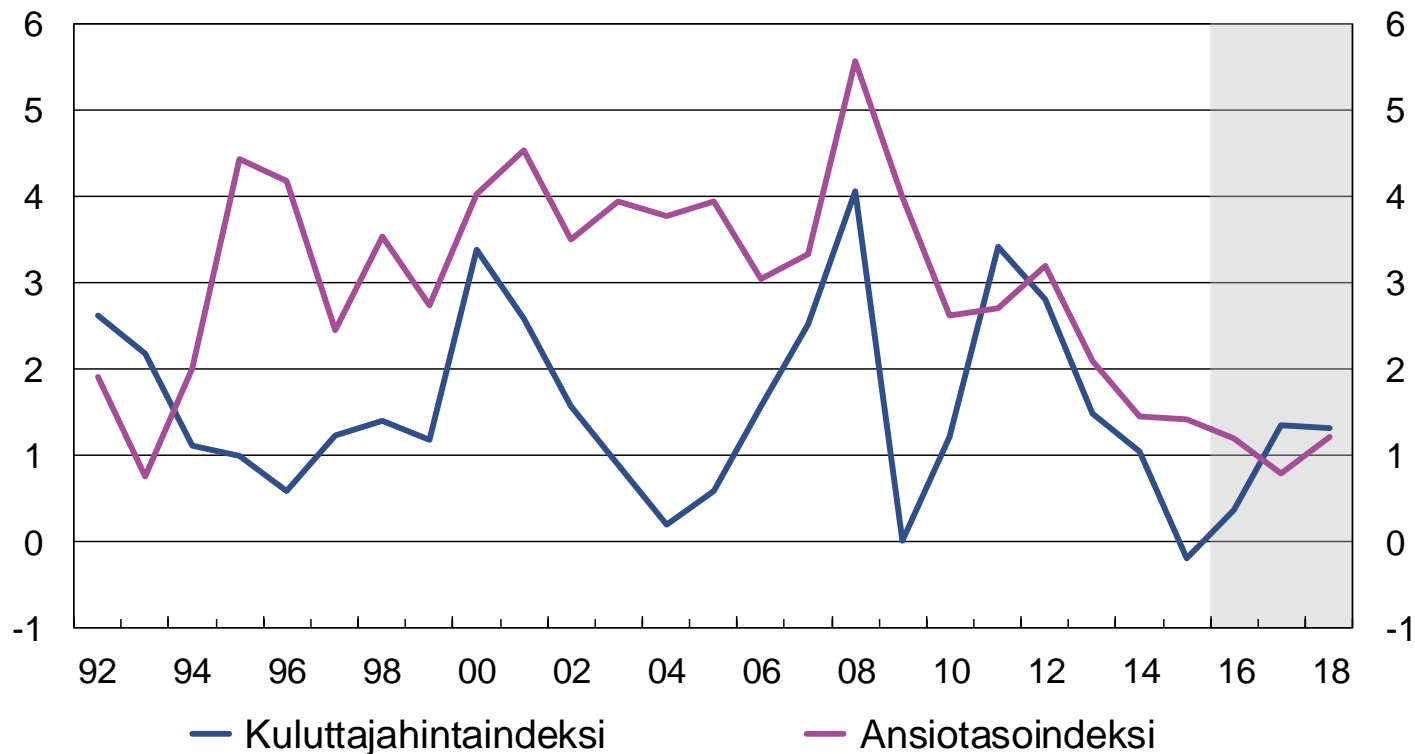
Lähde: TEM

Hinta- ja kustannuspaineet ovat
vähäisiä, kilpailukyky paranee

Inflaatiopaineet ovat tavanomaista matalampia

Kuluttajahinta- ja ansiotasoindeksi
muutos edellisestä vuodesta, %

Lähde: Tilastokeskus, VM

Kilpailukyky sopimus

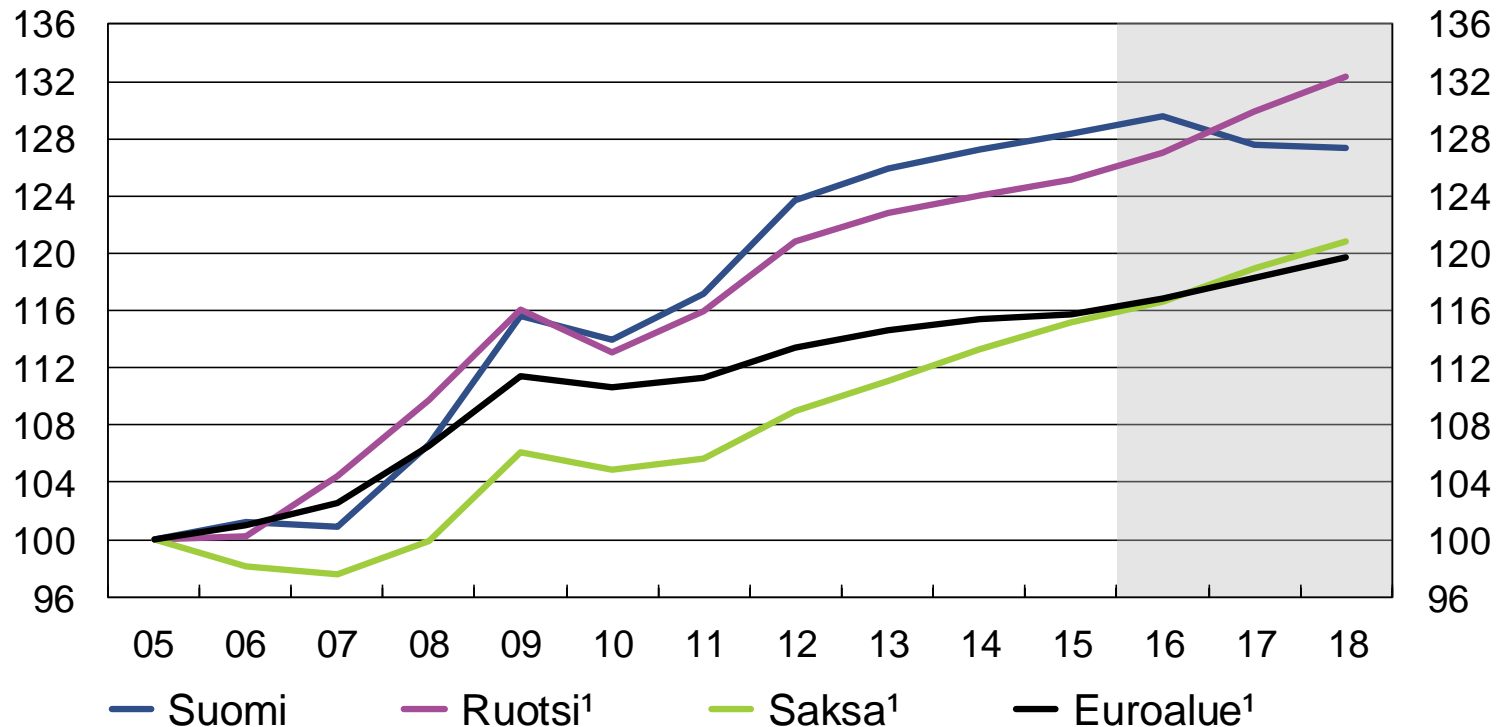
- Kilpailukyky sopimus parantaa hintakilpailukykyä yksikkötyökustannuksilla mitattuna, mikä luo edellytyksiä viennin kasvulle.
- Alentaa työn teettämisen kustannuksia ja lisää työllisyyttä vähitellen.
- Alentaa työntajien sosiaalivakuutusmaksuja ja keventää palkansaajien verotusta vuonna 2017.
- Vähentää valtion ja kuntien toimintamenoja ja työvoimatarvetta.

Kustannuskilpailukyky kohenemassa suhteessa keskeisiin kilpailijoihin

Yksikkötyökustannukset

2005=100, nimelliset

¹ Euroopan komission ennuste

Lähde: Euroopan komissio, Tilastokeskus, VM

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Julkisen talouden ennuste

22.12.2016 Marja Paavonen

Talousnäkömät

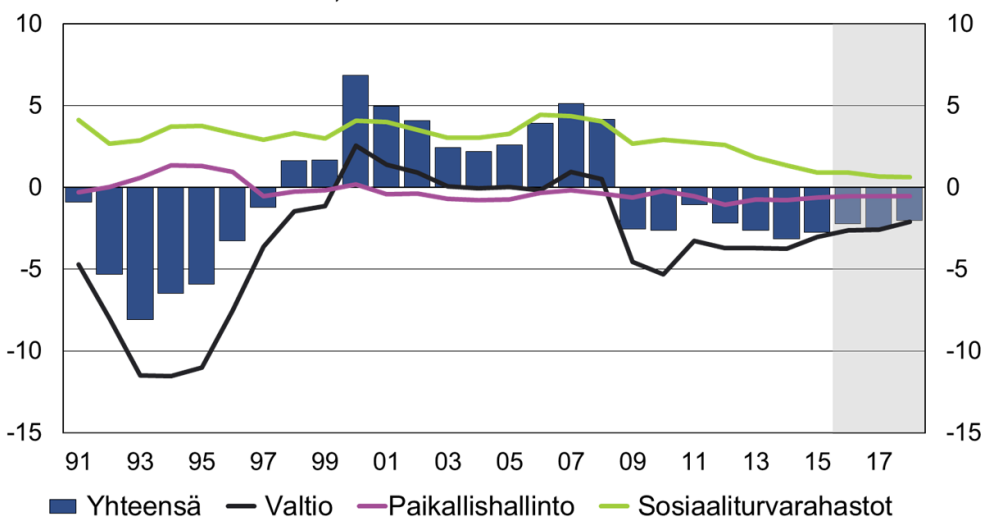

Taloukasvun vetoapu ei riitää korjaamaan
julkisen talouden epätasapainoa

Julkinen talous vahvistuu, mutta jää selvästi alijäämäiseksi

Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä
suhteessa BKT:een, %

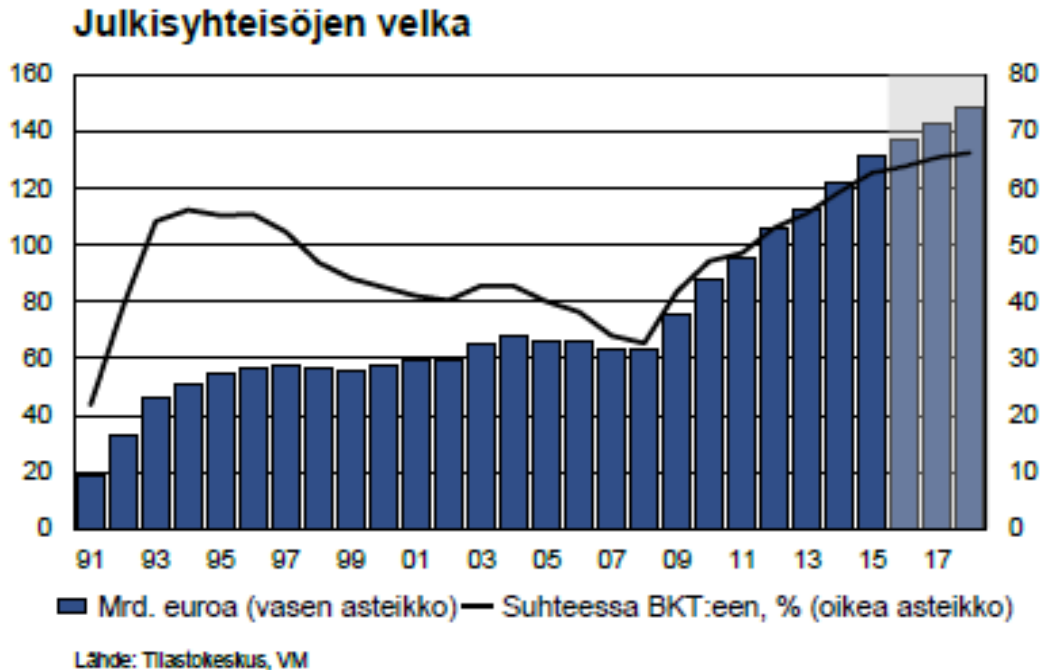
Lähde: Tilastokeskus, VM

- Sopeutustoimet pienentävät alijäämää.
- Kilpailukyky sopimus ja siihen liittyvät veronkevennykset heikentävät julkista taloutta lyhyellä aikavälillä.
- Väestön ikääntyminen kasvattaa julkisia menoja.

⇒ **Valtion alijäämä on kaukana uralta, joka johtaisi asetettuun tavoitteeseen vuonna 2019.**

Julkisen talouden velkaantuminen jatkuu

Julkinen velka kasvanut nopeasti jo 8 vuotta

- Sopeutustoimet ja talouden elpyminen hidastavat velkasuhteen kasvua.
- ⇒ **Velkasuhteen taittuminen vuonna 2019 mahdollista.**
- Julkisessa taloudessa kestävyysvaje: tulot eivät riitä kattamaan menoja tulevina vuosikymmeninä.
- ⇒ **Velkasuhteen kasvu kiihtyy jälleen pitkällä aikavälillä.**

Keskeiset taloutta kuvaavat indikaattorit

	2013	2014	2015	2016 ^e	2017 ^e	2018 ^e
BKT:n määrän muutos, %	-0,8	-0,7	0,2	1,6	0,9	1,0
Työttömyysaste, %	8,2	8,7	9,4	8,9	8,5	8,1
Työllisyysaste, %	68,5	68,3	68,1	68,7	69,1	69,5
Kuluttajahintainflaatio, %	1,5	1,0	-0,2	0,3	1,3	1,3
Vaihtotase, % BKT:sta	-1,6	-1,1	-0,4	-0,2	-0,3	-0,4
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto, % BKT:sta	-2,6	-3,2	-2,8	-2,2	-2,5	-2,0
Valtio	-3,7	-3,7	-3,0	-2,6	-2,6	-2,1
Paikallishallinto	-0,7	-0,8	-0,6	-0,5	-0,5	-0,5
Sosiaaliturvarahastot	1,8	1,3	0,9	0,9	0,7	0,6
Julkisyhteisöjen velka ¹ , % BKT:sta	56,5	60,2	63,6	63,7	65,3	66,1
Valtionvelka ² , % BKT:sta	44,1	46,3	47,7	47,7	49,2	50,2
Paikallishallinnon velka ¹ , % BKT:sta	7,3	8,2	8,5	8,8	9,2	9,5

¹ EDP-velka

² Valtiokonttorin liikkeelle laskema velka

Lähteet: Tilastokeskus, Valtiovarainministeriö

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Marja Paavonen
Jukka Railavo

Kansantalousosasto
Puh. 0295 16001 (vaihde)
Lisätieto: etunimi.sukunimi@vm.fi
www.vm.fi

Valtiovarainministeriön viestintä
vm-viestinta@vm.fi
Mediapalvelunumero (arkisin 8–16) 02955 30500

www.tutkibudjettia.fi

